

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Egész évre 50 Lel, félévre 25 Lel, negyedévre 13 Lel.

Egyes szám ára 1 Lel.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

Feltűnt

a magyar tisztviselők ügyének rendezése érdekében nem rég Bukarestben járt küldöttség tagjainak az a rendkívül nagy forgalom — néhol valóságos: tolongás — mellyel dolgok végzése közben szinte minden magasabb hivatalban, minisztériumban állandóan találkoztak. Egyesek és küldöttségek jöttek-mettek, várakoztak mindenfelé.

Ezek fogadása némelyik helyen egész délelőtt és délután is tartott, úgy, hogy a fogadások ilyen sűrűsége mellett a minisztériumokban az ügyek ellátásához szükséges munkát végezni teljesen lehetetlen. Csak Erdélyből is egyszerre több bizottság jelent meg. Ezek is mind szükségesnek tartották ügyeiket közvetlenül a minisztériumokban adni elő.

Ez a helyzet káros és hátrányos ugy magukra az ügyek felsőbb fokon való intézőire, mint a nagyközönségre. A kijáráások rendszerének szigorú megszüntetésével, igazságos és megnyugtató gyors ügyintézésre kellene (s csak ezzel is lehetne) véget vetni ez állapotoknak

Elmaradna akkor a felsőbb hivatalok folytonos zaklatása, s a közönség is sok elkerülhető költségtől és fáradságtól lenne megkímélve!

Hősök napján.

— A r. kath. temetőben tartott 25-iki emlékünnepen elmondotta: Pál István. —

Amikor mi évenként ezen a napon ide jövünk, nem sirni jövünk, nem gyászolni jövünk ide, hanem kegyeletet tanusítani különbség nélkül a hősök, a kötelesség halottai iránt s e kegyelettanusításnál elgondolkodunk, elmélkedünk, az eszmény világába emelkedünk, hogy onnan olyan gondolatokkal, érzésekkel szálljunk vissza a való életbe, amik irányítsanak, segítsenek bennünket itt a földön élni, könnyítsék a földön az egymás mellett, az egymással való életet, ami reánk nézve jelenleg a legnagyobb életszükséglet. Ez az égnek és a földnek egymással való kontakusa, egymással való érintkezése. S ezt ma kell különösen kiemelnünk, amikor az istenembernek a mennybemenetelét ünnepelem egységesen az egész keresztény világ, a földről az égbe emelkedés ünnepe, ami hivatásunk, rendeltetésünk mindnyájunknak, de amit csak jól betöltött élet után érhetünk el. Nem hosszas élet után, hanem jól betöltött élet után, a ránk bízott kötelességeknek hiven, jól elvégzése után. Akik így élnek, akik így halnak, azok Isten kegyelméből az égbe jutnak, ott élnek.

A mennybemenetel napján sirok között járunk. Ki merné azt mondani, hogy itt minden el van földelve, a föld alá temetve? Ott csak a por-

részek vannak s azok is, hitünk szerint, csak ideiglenesen, az ítélet nagy napjáig.

A lélek, a szellem, az él s minket figyelmeztet, hogy a nagy tetteket, az áldozat-hozatolókat a közért megbecsüljük, tiszteletben tartjuk s azok emlékének mi is nagy tettekre hevülünk, a közért áldozathozataira buzdulunk.

S ezzel az elhatározással, ezzel az erősen feltett szándékkal távozzunk Urunk mennybemenetele napján a sirok közül, a hősök sirja mellől.

Örökös kegyelet mindenünne a hősök, a kötelesség halottainak emléke iránt!

Egy jubileum.

A helybeli szentferenczi zárdá alapítója születésének most van háromszázados évfordulója. A zárdá hálát ad a az égnek Urának, hogy egy bölcs férfinak Isten annyira megillette lelkét s annyi idealizmust csöpögtetett szívébe, hogy halála előtt minden vagyonát a zárdá megépítésére szánta. E tett nagy volt, uri gesztus egy küzködő apostoli lélek részéről s vajjon a hála a tisztelet válthat-e ki hozzá méltó mély érzelmeket? Mert ez az év, vagy a mostani idő, nemcsak a zárdának jubileumi éve, hanem jubilálni kell e városnak is; nem azért, mert a zárdá ott díszleg piacának közepén, hanem azért, mert annak alapítója e városnak szerény szülöttje, ki még azt sem kapta meg tőle, hogy emlékei között helyet nyerjen, holott ő nevével fényt szórt annak ós falaira.

E fény az ő tudományos munkásságából áradott ki. Mert *Lakatos István* történetíró volt. Lakatos Székelyudvarhelyen született. Atyja Lakatos, alias Teismadia János udvarhelyi nemes, anyja pedig Basa Zsuzsanna volt. Születésének éve ismeretlen. Hozzávetőleges számításokkal 1620-25 közé teszik. Szép öregség után 1706 március 14-én halt meg Csikozmáson. Így tehát most van születési évfordulója, ama férfinak, ki rajongásig szerette szülőföldjét és annak becsületes népét. Ki mindent megtett, hogy e földet az emberekkel megismertette, megkedvelte s mint a XIX. század derekán Orbán Balázs, ő is a XVII. században könyvet írt a Székelyföldről (Siculia), annak területei kiterjedéséről és bátor népéről. Benne a székelyek egész történetét adja és egy külön fejezetben foglalkozik szülővárosának részletes leírásával. Más irányú történeti följegyzéseit is az erdélyi történetírás nagybecsűli s aki a székelységnek a XVII. század második felében fennállott speciális társadalmi intézményeivel akar foglalkozni, az e könyvet s írásait nem nélkülözheti. És az utókor hálás is ezért Lakatosnak.

Ki volt Lakatos István? Jobb módú szülők gyermeke, ki a föld, faj szeretetét s a hit ajándékának nagybecsülését szívta magába az édes anyai tejjel. Gyermekek és ifjúkora ismeretlen, mert följegyzéseiben nagyon keveset beszél önmagáról. Tanulmányait részben a helyi protestáns iskolában végezhette, hisz ez időben Udvarhelynek még katolikus papja sem volt. A katolikusok Bethlenfalvára jártak isteni tiszteletre, mert Bethlen Gábor, a nagyon türelmes protestáns fejedelem 1628 jan. 31-én engedi meg az udvarhelyieknek, hogy a katolikus papok szabadon mehessenek

be a városba temetni, keresztelni, de megtiltja, hogy ott misézzenek, predikáljanak, eskessenek, gyóntassanak. Sámbar Máttyás jézustársasági atya 1651-54 között szedi rendbe a mostani parochiát. Így azt kell gondolnunk, hogy az édes családi tűzhely egyszerűségében ápolták benne a papságra való hivatás tudatát. A gondolat szárnyat bontott szép lelkében s a sas céltudatos szárnyalásával emelkedett mindig magasabbra és magasabbra. A mély ismeretű és sok oldalú tudósról föl kell tételeznünk, hogy tanulmányait Bécsben fejezte be. Azután az egyházi hivatalokban gyorsan emelkedik. 1645-ben a püspöki helynök tanácsosa. Domokos Kázmér ferenczi püspök ily minőségben maga mellé veszi, 1674-ben Csik-Gyergyó-Kászon főesperesévé nevezi ki s neki adja a csikozmási tekintélyes plébániát. Ily helyzetében volt alkalma megismerni a Székelyföldet s nemcsak a vallási ihlet lobogó lángja világított lelkében, mint sötétben meggyújtott fáklya, égő szövétnek, hanem a sokszor meggyötört, leszegényített, rabszolgaságra hurcolt nép lelkéből fakadt szabadságszeretet és jólét utáni sóvárgás is. (E korban a tatárdulások, törökbeütések sűrűn jelentkeztek a székelyföld keleti részén.)

Mikor a székely néppel foglalkozik, az olvasó minden sorából ezt olvashatja ki. Ezért három század múlva is tisztelettel hajtjuk meg előtte az elismerés zászlaját.

Ne engedjük, hogy neve, emléke, önzetlensége, munkássága a szürke múlté legyen. Nem mindennapi ember volt. Az övéhez fogható munkaszeretettel és ügybuzgósággal ritkán találkozunk. Utolsó leheletéig a székely makacsság kitartó erejével dolgozott. Azért valahányszor feltűnnek a szentferenczi zárdá körvonalai, idézzük vissza emlékünkből azon ember alakját, kinek önzetlensége azt megteremtette; emeljük piedesztálra idealizmusát, mellyel a legszebb eszményekért lelkesedett. Vallásos meggyőződése után szívében az első helyet a hazája és faja iránti szeretet foglalja el. Büszkeséggel mondja: alig van föld, mely a székelyföldet gazdagságban és szépségben felül mulná. Büszke, fájának kiválóságaira. Elismeri gyöngéjét és nekünk örökségül hagyja: „ami jó van bennük, meg kell őrizni, ami pedig hiba, meg kell javítani s jóra fordítani, hogy nagyobb és nagyobb legyen a nemzet teljessége s folyton növekedjék dicső hire.” (Siculia 52. l.)

E magaslató szavakat nem alkalmazhatnók-e rá is? P. Boros Fortunát.

Iskolaügyi kongresszus. Minthogy a tervbevevett iskolaügyi kongresszus iránt rendkívül nagy az érdeklődés Erdély minden részéből s azon részt akarnak venni nemcsak a székely megyék, hanem Erdély minden részének küldöttei, protestánsok úgy, mint katolikusok, sok oldalról érkezett az a kérés, hogy a kongresszus ne pünkösdkor és ne Csiksomlyón tartassék, hanem Erdély valamelyik nagyobb városában, ahol vasúti csomópont van. Örvendő a roppant nagy érdeklődésnek és engedve a sok kérésnek, a kezdeményezők úgy határoztak, hogy a kongresszus nem Somlyón, hanem valamelyik erdélyi vasúti csomóponttal bíró városban lesz — a pünkösdkor utáni időben.

Helyesen gazdálkodunk-e?

VIII.

Derűre borura vetjük a tengerit, nem számolva azzal, hogy megyénk észak-keleti hidegebb részein a törökbuza-termesztés vajmi ritkán sikerül s kimondhatjuk azt, hogy ezeken a részeken általában törökbuza-földünk katasztrális holdja a 3-4 métermázsánál semmi körülmények közt sem terem többet. Felhozzák némelyek, hogy törökbuzákat már csak azért is vetni kell, mert ha nem hol termelné meg a gazda a háztartásához szükséges, sőt eladásra is kerülő paszulyt, tököt; sok helyen burgonyát répát, kendermagot. Nevetséges. Mintha bizony mindezek a köztesben termelt növények magukra éppen úgy, vagy sokkal jobban nem teremnének meg. A kendermagnak törökbuza közt lévő termesztése egyáltalán káros, mert a magkender nagyobb árnyékolása folytán a törökbuza kárára van, s azonkívül a termelt mag nem első minőségű, mert gazdáinknak meg van az a rossz szokása, hogy a virágos kendert, a mikor észreveszik, hogy az virágzik, mint hasznavehetetlen gyomot kipusztítják, nem gondolva azzal, hogy a természet nem ok nélkül hozta létre a virágos kendert is, s a mag termékenyülésénél arra feltétlenül szükség van.

Már most, ha nem volna kevésbé gondos gazda, a ki nem törődve a virágos kenderrel, azt hagyja vigan tenyészni földjében, kendermag termesztésünk már megszűnt volna, azonban a rossz gazda, a szél a gazdák segítségére sietnek. Talán nem tudják sokan, hogy virágos kenderre feltétlenül szükség van, szükséges azért, mert a kender kétféle növény, vagyis egyiknek termő, másiknak porzós virágja van, már most, ha a porzós virágú növényeket általában kipusztítjuk, a magtermő növény kevésbé, vagy sehogy sem termékenyül meg, s így magja nem lesz kifejlődött és csíráképes.

Többet időztünk a kendernél, mint a menyit kellett volna; de meg kell még említeni, hogy legjobb a kendermag akkor, ha azt a nyári való kender szélein meghagyott növényekből kapjuk, mert itt a termékenyülés biztos; s azt a rossz szokást, hogy a gazda a törökbuza közt termeljen kendermagot, ki kell küszöbölni, a kendermag és a törökbuza érdekében is. Térjünk csak vissza a törökbuza termesztésre s vizsgálgassuk: érdemes-e azzal mindenhol foglalkozni, vagy sem.

Kimondom nyíltan, hogy a Kőröspatak — Homoródalmás vonaltól északra és keletre törökbuza termesztéssel foglalkozni nem gazdaságos. Ezzel nem az van mondva, hogy ne volnának helyek, a hol jól díszlik s jól fizet a törökbuza, s ne volna elvéteve év, amikor tisztességes termést hoz, azonban általánosságban még a reá fordított munka ára sem térül meg. Gazdáinknak végre be kell látniuk, hogy oly termények termelésének erőszakolásával, melyek amúgy sem hajtanak kellő hasznot, fel kell hagyniuk, vagy ha vetik is, védettebb, melegebb fekvésű, verőfényes helyeken próbálkozzanak, a hol termesztése biztosítottabbnak látszik. Sokan a jobb módú gazdák közül csupán azért kultiválják a törökbuza termesztését, mert szégyenlik, mondják, a piacon szerezni be törökbuza-szükségletüket, s bár természetük azt, mégis a legtöbb évben a piacról szerzik be, „ebben az évben véletlenül nem sikerült” — mentgetve magukat. Próbálja meg csak az értelmesebbek közül községenként 1-2 egyén más növényt (burgonya, zab, lóher, zabos-bükköny) természetien a törökbuza helyett. Kiadásait, munkanapjait, s majd terménye elérhető árát, illetve a vételárakat vesse papírra, s számvetése után tapasztalni fogja, hogy bizony a törökbuza-termesztés megyénk hidegebb részein luxus, a kellő hasznot nem hozza meg. A gazda a véletlenül bizza egész jövőjét, sorsának ó csak annyira kovácsa, hogy a véletlen rossz esélyeit gondoskodásával, előrelátásával igyekszik egyengetni.

Törökbuza-termesztésünk gyakori sikertelen-

ségének ma már egyik oka a vetőmag össze-vissza kereszteződése is. Tudva levő dolog, hogy a régi „Székely törökbuza” vagy még inkább a „mocskotár” (muskatály) ha nem is hozott teljesen kielégítő termést; de legalább megérhetett. Azonban a mióta az Amerikából importált „lófogó” stb. törökbuzákkal a mai fajtáink kereszteződtek, azok tulajdonságaiból átörökölték, törökbuza-termesztésünk évről évre gyengébb és gyengébb lesz, s a gyenge termés mellett fellázadunk a sors ellen, békétlenkedünk, pedig a mi kapzsiságunk, a mi könnyelműségünk oka mindennek, mert idegen fajta törökbuza termesztése után nagyobb hozamot remélve, kiforgattuk magunkat jól bevált régi vetőmagunkból. V-6.

HIREK.

Május 27.

Bizzunk önmagunkban.

A vármegye egyik tekintélyes községének népe 6000 lejjel készítettett egy új templomi lobogót. Az áldozatkészség mindig tiszteltreméltó. De mennyivel szebb, okosabb és Istennek tetszőbb dolog lett volna, ha a község népe a 6000 leut lobogó helyett iskolai célra, tanítói fizetésre fordította volna. Annál is inkább, mert éppen abban a községben az iskolaügy elég gyengén áll, amennyiben a tanítók fizetése csekély.

A lobogó-hirrel majdnem egyidőben a legilletékesebb forrásból kapjuk a másik hírt, hogy ugyancsak megyénknek egyik kis (800 lakóval bíró) községe 100.000, mond százezer leut ajánlott meg felekezeti iskolai célra, a másik község népe 30000, a harmadik község népe 28000, a negyedik község népe 26000 leut.

Amikor kellett, mindig volt a magyar népben áldozatkészség. Van ma is. Csak a szunnyadó áldozatkészséget lánggra kell lobbantani és helyes irányba kell terelni.

Amely községben a nép vezetője megérteti a néppel, hogy mi nekünk az egyházi iskola és minő nehéz ma annak a sorsa, kemény székely férfiak szeméből hullnak a könnyek és acélkeménnyé válik lelkükben az elhatározás, hogy iskolájukat pusztulni nem engedik.

Nagyon kérjük a községek értelmes gazdáit, újságírókat, iparosait, szellemi vezetőit, mondják meg a népnek, hogy Isten előtt nem kedves dolog, ha pénzünket elsősorban lobogókra, harangokra adjuk s emellett iskoláinkat senyedni, tanítóinkat nyomorogni hagyjuk. — Hiába verjük a mellünket, hogy mi mennyire szeretjük egyházunkat és fajunkat, ha tanítóinknak nem nyújtunk becsületes megélhetést s ezáltal egyházunk és nemzetünk legdrágább kincsét — az iskolát — sorvadni, bukni engedjük. Értelmes falusi gazdák, gazdakörök, ifjúsági és más egyesületek, mint védőfal sorakozzatok az iskola körül s az egyházközséggel összefogva biztosítsátok annak létét. Azt pedig azáltal biztosítsátok, ha tanítóinknak becsületes megélhetést nyújtotok. Tegyetek félre most minden kicsinyeskedést, perlekedést, egyedül az iskolát — ezt a gyémántnál drágább kincset — tekintsétek.

Tudjuk, van érzés, lelkesedés, áldozatkészség a mi népünkben! Eljön az idő, amikor a magyarság, mint az erdő úgy áll iskolái mellett!

A helybelli kath. egyházközség iskolaügyi mozgalma mélyen szántólag hatott a szívekre. Az áldozatos lelkek száma napról-napra szaporodik. E hét folyamán Bálinth György és Betegh Pál áldozott a kultúra oltárára, előbbi 3000, utóbbi 500 leut juttatván Pál István apát kezéhez iskolaügyi célra. Bálinth György gyönyörű, tekintélyes adományát külön a róm. kath. polgári leányiskola javára adta és kijelentette, hogy e célra a jövőben is készséggel, lelkesedéssel áll a kath. egyházközség rendelkezésére. A szép cselekedetek önmagukat dicsérik. Szolgáljanak egyszersmind követendő példaként mások számára is.

Doktoravatás. Dr. Böhmé Mendel Ellát f. hó 20 án a kolozsvári egyetemen az összes gyógytudományok doktorává avatták.

Eltávozás és bucsuzás. Ismét kevesebben leszünk nehánnyal, erdélyi magyarok. Jakab Zoltán dr., a helybeli ügyvédi kar egyik tevékeny, markáns egyénisége, ki az unitárius egyház belső ügyeinek intézésében is — mint egyházköri felügyelő gondnok — buzgósággal vett részt, eltávozik, vagy mire e sorok napvilágot látnak, talán már el is távozott. Családjával együtt kitelepül Magyarországra, hol Szigetváron lesz közjegyző-helyettes. Eltávozása alkalmával ezúton mond szíves bucsút mindazoknak az ismerőseinek, barátainak, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen el nem bucsúhatott.

Halálozás. Székely Mózes földbirtokos, unit. egyházi tanácsos f. hó 23-án, Felsőrákoson, 61 éves korában hosszas szenvedés után elhalt. Az elhunyt községének minden közérdekű ügyében tevékenyen részt vett, egyházi ügyekben is készséggel buzgolkodott. Régebben, mint törvényhatósági bizottsági tag, a vármegyei közgyűlések iránt is érdeklődést tanúsított. Nagy részvét mellett temették.

Iskolalátogatás. Traján Germán balázsfalvi leánygimnáziumi igazgató f. hó 26 és 27-én tartotta hivatalos látogatását a helybeli r. kath. főgimnáziumban. Meghallgatta a feleleteket, megtekintette a szertárakat, átnézte az írásbeli dolgozatokat és észleleteit a tanári testülettel tartott értekezleten közölte.

Érettségi találkozó. Felkértek az alábbi sorok közlésére: Kérem a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó-kollegium volt tanulóit, akik ott 1905. évtől kezdődőleg 1912. évig érettségi vizsgálatot tettek, 1922 június 24 én tartandó baráti összejövetelünkre lehetőleg családjukkal együtt jöjjenek el. Megjelenésükről, vagy esetleges távolmaradásuk okáról értesítsék mielőbb dr. Kovásznai Gábor h. polgármestert. Sepsiszentgyörgy (Háromszékvármegye.)

Tornavizsga és majális. A székelyudvarhelyi ref. kollegium f. hó 28-án vasárnap d. u. 3 órakor tartja a szokásos tornavizsgáját majálissal egybekötve a kollegium kertben. Sorrend: Felvonulás. Sikfutás. Magasugrás. Súlydobás. Kitaró futás. Gerely dobás. Lányok szabadgyakorlata. Távugrás. Főverseny: Nyújtó I-IV. o. Staféta futás. Korlát. Ablakugrás. V-VIII. o. Staféta futás. Általános szabadgyakorlat. Kötélhúzás. Rudugrás. Football-verseny. Elvonulás. Tornavizsga után tánc. Belépő jegy 5 leu. Felülfizetéseket a nyertes tornászok jutalmazására és a szertár gyarapítására köszönettel fogadják.

Kérelem mindazokhoz az iparostársaimhoz, akik a pénteki csikszeredai vásáron jártak és visszajövet a Boros Domokos vendéglőjében szállottak meg; nem vittek-e el egy zsinorozott utazó bundát? Ha tévedésből megtörtént volna, kérem az illetőt, szíveskedjék azt vissza adni. Nagy János.

A háboru elesett hőseinek szentelt 25-iki emléknapot az iskolák növendékei reggel 8 órakor kezdték meg a ref. temetőben a sírok megkoszoruzásával. Ez alkalommal Gyerkes Mihály tartott a nap jelentőségét méltató beszédet. Később a róm. kath. temetőben folytatódott az ünnep, hol édes buza megszentelésével, Poga gör. kath. lelkész végezte az egyházi szertartást. A halott hősről magyar nyelven Pál István apát, román nyelven Popescu kapitány emlékeztek meg kegyeletes szavakban. Pál István rövid, humoros érzésektől sugalt beszédét külön közöljük.

Tilos a leu kivitele. Erre nézve a biharpüspöki vámhivatal főnöke, Grigore Gorgán, a község tájékoztatására a következő információkat adta egy újságírónak: Legújában — mondta Gorgán vámfőnök — szigorú rendeletet kaptunk, amelynek értelmében Romániából egyetlen leut sem szabad kivinni a határon. A kivitelhez a bukaresti vámgazgatóságtól kell engedély és ha ez meg van, csak ebben az esetben engedjük meg a kivitelt. Ebben az esetben persze annyit lehet kivinni, amely összegről az engedély szól. Az idegen valuták engedélyét is korlátozták. Például nem szabad kivinni többet, mint legfeljebb 100 francia frankot, 100 dollárt, 20 olasz lírát, 20 angol fontot és ezekhez hasonló arányban más valutákat. Az utasok csekket sem vihetnek magukkal. A határvámhivatalban a pénzügyi-

niszterium által engedélyezett pénzváltó helyiség van, ahol bármily valutát napi árfolyamon beváltanak. Élelmiszert legfeljebb három napra válót vihet magával az utas. Aki nagyobb mennyiségű élelmiszert, vagy bármit kíván kivinni a határon, köteles erre is a bukaresti kereskedelmi miniszteriumtól megfelelő engedélyt kérni, amely engedély is csak akkor érvényes, ha a pénzügyminiszterium kebelében működő vámigazgatóság látta. A határvámhivatalok semmiféle más kiviteli engedélyt nem vesznek figyelembe. Így például érvénytelenek azok a szokásos igazolványok és engedélyk, amelyeket némely helyen a prefekturákon, alispáni, polgármesteri hivatalokban, vagy főszolgabírák, községi előjáróságok stb. állítanak ki.

A hitvallásos magyar tanítók lendülettel kezdett és mindnyájukat érdekítő mozgalmáról ad hirt a „Kis-Küküllő” legutóbbi száma. A mozgalom azért indult meg, hogy — harmadikában az egyházak anyagi teljesítő képességével — a felekezeti tanítóság életérdekeit is közmelegnyugvásra biztosítsa. F. hó 17-ikén Dicsőszentmártonban jött össze a vármegye tanítósa — mint a lap írja — abban az elszánt akaratban, mely első kötelességévé kell, hogy tegye minden itt élő magyar embernek a magyar iskolák fenn tartásához való hozzájárulást, melynek le kell vetkőznie az alamiználkodás jellegét és fel kell öltönie a mindenkire nézve egyformán kötelező és anyagi erejéhez mért iskolaadói formáját. Ez a magyar társadalom kötelessége. Kisküküllővármegye magyar tanítósa belátta, hogy a más címen máshelyt megalakult tömörülés nem szolgálhatja eredményesen a magyar oktatás ügyét. Késztelen ugyanis, hogy bár minden magyar tanító bizonyára egyként átvan hatva a magyar népkultúra fejlesztésének tudatától, az állami magyar tanítvány és a hitvallásos magyar iskolák és tanítósa érdekei nem mindenben azonosak. Ezért a gyűlés elhatározta, hogy a vármegye Marosvásárhelyre összehívja Románia egész magyar tanítósaát az országos hitvallásos magyar tanítóegyesület megalakítása végett. Az akciónak a magyar társadalmat és közvéleményt fel kell rázni, megindíthatlan meggyőződés szilárdítani a hitvallásos iskolákhoz való ragaszkodást s ennek érdekében a magyar társadalmat cselekvésre kell kényszeríteni. Ezekért szükségesnek látják a hitvallásos magyar tanítók országos szövetségének megalakítását. Amennyiben az együttműködés kérdése kelleltetné az ügyek tárgyalásának megkezdését, úgy az egyes magyar hitfelekezetek külön-külön alkítsák meg az országos szövetséget. A szövetség még ez évi augusztus hónap gyűlésezék Marosvásárhelyen. Mindezeket a célokat a tanítósa csak az egyházi főhatóságokkal karöltve s ezek támogatásával munkálhatja és valósíthatja meg. Ezután a tanítósa érdekeit s a magyar tanügyet szolgáló szaklap megindításáról indult meg tartalmas vita. Az elnök felkérésére hozzászólt a kérdéshez a „Kisküküllő”-nek a gyűlésen meghívás folytán jelenlevő szerkesztője: Sipos Domokos is és kijelentette, hogy addig is, míg az országos szaklap megindulhatna, a „Kis-Küküllő” a hitvallásos oktatás céljainak és a tanítók ügyeinek propagálására rendelkezésre áll. A gyűlés ezt köszönettel vette tudomásul s kimondta, hogy a szaklap megindítását a legrövidebb feladatnak tekintik s szükségesnek tartja, hogy az legrövidebb időn belül az egész ország magyar tanítóinak kezébe kerüljön.

Az Esperanto világnyelv sikere Székelyudvarhelyen. Kedden este zsúfolásig megtöltötte a Bukarest-szálló színháztermét az intelligens publikum, mely eleinte érdeklődéssel, később lelkesedéssel hallgatta Fanta dr. fejtegetéseit az Esperanto világnyelv rémkönyvségéről és sok, sok praktikus hasznáról. Május 31-én, szerdán este 7-kor vizsgálni fognak az előadás után jelentkezett s május 31-re már kitanult tanítványok, sőt be fogják bizonyítani, hogy a közönségből önként jelentkezettek tanítványai is tudják. Azonkívül előadói, szavalni fognak Esperantoul. Így mindenki meggyőződhetik, mily gyorsan és alaposan elsajátítható e nyelv. Ezért is lett világnyelvvé.

Értesítés. Szabó András, kollegiumi igazgató, mint Demeter Juliska gyámja a városi árvaszéknek utasítása alapján közzéteszi a v. árvaszéknek 264—922. ár. számú alábbi határozatát: „Odorheiu város árvaszéke néhai dr. Demeter Károly utóda, az 1898 május 23-án született Demeter Juliska teljes korúvá váltát ideiglenesen a bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig felfüggeszti s megkeresi a kir. járásbíró-ságot, hogy a Demeter Juliska tulajdonát képező és a szombatfalvi 133 és 388 sz. tjkben A†, az odorheiu 89, 885, 1770, 1760, 1445, 2186, 2188 és 2190 sz. tjkben A† alatt foglalt ingatlanokra

a teljes korúság ideiglenes felfüggesztését jegyezze fel.”

Az egységesítés ünnepe f. hó 23-án a megállapított program szerint folyt le. Templomi istentisztelettel kezdődött, melyet a főtérben tartott Te Deum követett. Ezen részt vettek a katonai és polgári hatóságok. Volt ünnepi beszéd a katonaság részéről, a polgárság köréből Siegmund József és Kovács Lázár beszéltek. Majd tisztelgések voltak a prefectusnál. Délután a volt reáliskola helyiségében az iskolák ünnepe folyt le, melyet az ipari szakiskola által énekelt himnusz nyitott meg, Halmágyi Samu pedig magyar nyelven, Mihai Toma pedig román nyelven méltatták az ünnep jelentőségét. Ennek volt szentelve a még előadott több szavaltat és énekszám is. Este a színházteremben a hadiárvaik javára rendezett műsoros estélyen a nap fontosságát — történelmi visszapiantással — Muntean D. vezető kir. ügyész méltatta hosszabb beszédben. Ghighinita ur erőteljes hangon, tetézést kelve énekelte. A fiármikusok és egy énekkar, Peltzer Vilmos dr. ügyes és gyakorlott vezetése alatt, több számmal, szintén sikeresen vettek részt. A végén színre került egyfelvonásban Micuné urnó, Petcu, Coman, Craciunescu, Gridan, Botco, Ghighinita, Mihai és Novrea urak egyesben mozogtak és beszéltek. Sajnálatos azonban, hogy a közönség magyar részéből ugy ezt, mint a műsor többi szöveges számaint kevesen érthették.

Szinielőadást rendezett a helybeli irgalmas nővérek által vezetett kis Mária-kongregáció f. hó 21-én este hétkor, melyet, közkívánatra 25-én d. u. meg is ismételték. Kedves volt a karének kétszeri szereplése s Bálint M. szavaltata. A két kis tartalmas, gyönyörködtető színjáték keretében ügyes alakítással játszottak: Hánn M., Veress M., Péter K., Kabdebó A., Bede I., Göllner M., Pál I. Sok derűtséget okozott játékaival Simó M.

Frank-sör a legjobb és legolcsóbb.

A szentferenczrendiek templomában az esztelenki leégett zárda javára rendezett hangverseny f. hó 21-én szép sikerrel folyt le. Bár az utóbbi időkben valóban túlságosan igénybe vett közönség nem tanusította éppen azt az érdeklődést, a melyet a cél és program megérdemelt volna. A fiármikusok zenekara először önállóan Rossini „Tancredi”-jének nyitányát játszotta el, Peltzer dr. kipróbált vezetése alatt, igen hatásosan. Az énekkar pompásan énekelte Schubert: „Kyrie” és „Gloria” továbbá Silcher „A megváltó halála” című művét, zenekar méltóan kísérte mindeniket. Gyönyörködtettünk Bálint József már ismert kellemes hangjában; Wagner: Tanhäuser operájából a „Zarándok-kar” c. részletet adta elő hatásosan. Méltóan sorakozott a műsor többi számai közé a Schubert: „Es dur” vonosnégyese, melyet kiváló technikával, gondos összetanultsággal Peltzer dr., Filó dr., Voszka dr. és Szabó Ernő adtak elő. A hangversenyen előadott kerénekek szép betanításáért Révay György érdemel dicsőretet. A hangversenyen felülfizettek: Péter Józsefné, Orbán Domokos dr. 28—28, Soha Aladár 30, Huber Endre 24, Kórus 36, Fazakas Gáspár Tóth Józsefné 20—20, ifj. Betegh Pál 16, Mártinovits Szilárd, Barkóczy Albert, Ferenczy László, Gönczy Gábor dr. 8—8, N. N. 6, Szeles Lajosné, N. N., X. Y. 5—5, László Elekné Malomfalva, Izsák Ferencz 4—4, Hermann Ottó, Sándor Ignác 3—3, Névtelenek 3 leit. A szives adományokért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Ipari élet. A volt Haurik-féle budvár utcai sörfőzdét, amely városunknak több mint 40 éves virágzó ipartelepe, a tél folyamán egy új érdekeltesség vette kezébe, s azt átalakítva, modern felszerelésekkel és elsőrangú szakoróval ellátva március folyamán üzembe hozta Sinkovits G. és Társai Első Székely Sörgyára cég alatt. Mint értesülünk, a napokban megkezdődik a tavaszi szezonban főzött kiváló minőségű fehér és dupla maláta sörök forgalomba hozatala a városi és vidéki italmérésekben, s a közönség érthető kíváncsisággal várja, hogy ha már kicsiny városunkban két virágzó sörfőzde van, vajjon olcsóbb sörítalhoz jut-e ezek révén. Városunk ipari életére mindenesetre nyereséget jelent egy olyan nagyobb ipartelep, amely közreműködik abban, hogy a helyi fogyasztóközönség pénze a város termelőinek és iparosainak maradjon a zsebében.

Nyári táncmulatságot rendez a Polgári Önképző Egylet június hó 5-én, pünkösd másodnapján, a Barkóczy-féle kerthelyiségben. A tiszta jövedelem az újonnan vásárolt otthon javára lesz fordítva. Belépődíj: személyjegy 10 leu, családjegy 3 személyig 20 leu. Kezdeté este 1/2 9 órakor.

Egy örök emlékt nap. Folyó hó 25-én végezték első szent áldozásukat a helybeli apácázárda és állami iskolai kis növendékek. Ezt a napot tették még boldogabbá és örökre emlékeztetéssé azok a kedves szülők, kik nem feledkeztek meg a szegény kicsinyekről se, bőséggel adakozva azon napra kávé, kalácsot, süteményt, úgy hogy a szegényházi öregek és 5 szegény család is bőven részesült a megmaradt jóleltű adományokból. „Aki a szegénynek ad, az Úr Jézusnak ad.” Ó legyen egykoron a 100 szoros jutalmazó! A nemeslelkűen adakozó, első áldozó gyermekek szülői: Barabás János, Boér Józsefné, Bokor Györgyné, Csérgöffy Jenő, Csépp Endre, Dézsy István, Fenyő Antal, Ferenczy Endre, Fülöp Lászlóné, Kolesán Györgyné, Horváth János, Huayadi János, Illyés István, Incze Kálmán, Kertész Iona, Kovács Lázár, Kubanek Márton, Lánckzy Ernő, Lázár János, Mihály János, Miklós Albert, Molnár Balázs, Orosz József, Pataky Elek, Simó János, Szabados Dénes, Szalay Károly, Szeles Dénes, Vetési János.

Felhívás. A vármegye alispánja felkért az alábbiak közlésére: Felhívtauk mindazon volt osztrák-magyar alattvalók, kik ma román állam-polgárok lettek s a kiknek a volt osztrák-magyar követségnél Bucurestiben vagy pedig a monarchia volt romániai konzulátusainál letétjeik voltak, melyek most a wieni külügyminiszteriumnál vannak és az Osztrák-Magyar Banknál, hogy ez irányú igényeiket a külügyminiszteriumnál (Békeszerződés végrehajtó Igazgatóságánál): Ministerul Afacerilor Straine Directia pentru executarea Tratatelor Bucuresti, jelentsék be, hogy személyazonosságuk megállapíttassék és nevezett letétjeik visszajuttathatók legyenek tulajdonosaiknak.

A kadácsi gyilkosság ügyében ma, szombaton, végre a törvényszéki főtárgyalás befejezésére és ítélethirdetésre kerülhetett a sor. A vádlott anyátlan kis 6 éves fia, Elekes Miklós, a kinek betegeskedése miatt a tárgyalást a multkor ismételtén elnapolták, végre felgyógyulván, a bíróság elé volt állítható, hogy mint koronatanu valljon apjának élet-halála kérdésében. Megható volt, amint a főtárgyaláson a bíróság illetve tolmács kérdéseire előadta a rettenetes éjszakán szerzett élményeit. Anyja és nagyobbik testvére gyilkosában határozottan felismerte az apját. Ő maga az első lövés után ijedtében az ágy neműek közé bujt. Egy lövés azonban a kezén így is megsebesítette. A vád és védelem beszédek meghallgatása után a törvényszék tanácskozássra vonult vissza. Ennek befejeztével d. u. 1 órakor kihirdették az ítéletet, mely szerint a bíróság Elekes Miklóst 2 rendbeli gyilkosságban (neje, Nagy Vilma és márton fia megölésében) továbbá a kis Miklós megsebesítésében bűnösnek találván, őt a büntetőtörvény 278. §-a alapján életfogytiglani fegyházra, 10 évi hivatalvesztésre és a költségek fedezésére ítélte. Vádlott illetve védője: Suciu dr. fellebbezést jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

A gyakori esőzések gazdáinkat nagyon hátráltatják a tavasziak elvégzésében. Itt-ott még egy-egy elkésett eke is feltűnik a mezőkön, a tengeri kapálás is megkezdődött, de a kedvezőtlen idő miatt nem halad előre. A fagyos szenteken tul volnánk. Gyakori hűvös időjárás a fejlődést nem mindenben befolyásolta kedvezően. Panasz van az ősziekre, hogy azok gyéren keltek s tul gyomosok, úgy hogy kitakarításuk elkerülhetetlen. A kaszálók jól fejlődnek, a lucerna első termése már jó részben leszakadt, gyümölcsfaínik közepes virágzás mellett nem mindenütt mutatnak kielégítő termésre kilátást, mert a gyakori esőzések a megtermékenyülést gyengítették. Veteményes kertek, a hol kikelt a mag, szép fejlődésnek indultak. Nagy baj, hogy gazdasszonyaink egyrésze még nem a saját természetét magot használja vetésre, mert a vásárolt mag nagy részben megbízhatatlan.

A csikszeredai országos állatvásáron megint nem volt meg az az élénkség, a mit gazdáink óhajtanak. Minden közszükségleti cikk ára rohamosan emelkedik, az állatárak erős stagnálást mutatnak.

A helyi gabona piacón: buza 60—64, rozs 50—54, tőrökbuza 46—48, zab 26—29, burgonya 10—12 leuban kelt el vékánként. Lóheromag a földműves szövetséguél kilónként 25 leuért még kapható.

Nagy választékban kaphatók:

Legfinomabb női és férfi tiszta gyapjuszövetek, mindenféle hozzávalók, u. m.: bélések, glottok stb. stb.

Női és férfi kabátokra kitűnő minőségű tiszta gyapjú cseh-szövetek.

Rendkívül dus választékban kaphatók a híres sepsiszentgyörgyi gyártmányok: lenvásznak, esodaszép függönyök, ágy- és asztalterítők, spárga futószőnyegek, kitűnő zefiрек.

Férfi ruhaszettesek
óriási választékban.

Löbl R. Bul. R. Ferd. (Kossuth-u.) 25.

SPORT.

Vasárnap, 28-án a Hargita II játszik barátságos mérkőzést a segesvári C. F. R. első csapatával Segeşváron.

Pünkösd vasárnapján a Hargita T. E. valószínűleg a Braşoviat fogja vendégül látni barátságos mérkőzésre; s ha az egyesületek intézői megállapodásra juthatnak, úgy városunk sportközönségének igen szép és élvezetes mérkőzésben lesz része.

A H. T. E. szer- és svéd tornaész csapata szorgalmasan készülődik a közelgő sportünnepélyre. Az egyesület ezúton is felhívja azon tagok figyelmét, kik bármely tornában részt óhajtanak venni s még gyakorló órán nem voltak, hogy a svéd torna gyakorlatok hétfő és csütörtök este, a szertorna gyakorlatok kedd, csütörtök és szombat este vannak a ref. kollegium tornatermében este 8 től kezdődőleg.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)

Az odorheiu-i törvényték.

C 315/2—1921 szám.

Hirdetmény.

Az odorheiu-i törvényték közhírré teszi, hogy Barabás Ferenczné Z. Nagy (Sári) Ilona atyhai lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. §. alapján előterjesztett kérelem folytán az 1914 évi december hó 7-én az uzsoki szorosnál golyó által találva állítólag elesett Barabás Ferencz volt atyhai lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította. és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Váró Géza ügyvéd odorheiu-i lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényték Barabás Ferenczet és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot Barabás Ferencz életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek a „Gazeta Oficiala”-ban történt harmadik szori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani. — Odorheiu, 1921 évi április 8.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bíró.

Mielőtt posztót, kamgarn-szövetet vásárolna, tekintse meg a segesvári Zimmermann-Testvérek posztógyárosok lerakatát

Barcsay Károly
női- és férfidivat üzletében,
hol minden szövet a gyári árban kapható.

Temetkezési intézetemben

érez, tölgy- és fenyőfa-koporsók nagy választékban. Halottszállításokat, temetéseket helyben és vidéken elismert jutányos és szolid árakon eszközölök.

Eladó egy 600 mpm. dobszélességű, szeges rendszerű, kettős tisztítóval bíró **CSÉGLŐGÉP**, mely 1914-ben ujon vásároltatott s azóta csak házi cséplésre használtatott. — Bikalfalván: Sz. Szakáts Péternél.

Eladó egy házas telek
két lakóházzal és melléképületekkel, Str. Cloşca (Attila-u.) 10. és 12. számok alatt, továbbá a rom. kath. temető közelében egy félholdnyi szántó föld. — Értekezni lehet: a tulajdonossal 10. szám alatt.

ERNST GYÖRGY cukrászdájában

Str. Gheorge Cosbuc (Bem-u.) 15. sz.

Állandóan kapható: jeges kávé, jégbe hűtött üveges sör, fagyalt, mindenféle cukrászsütemény, hideg ételek, reggeli kávé, likörök és édes pálinkák. — Megrendeléseket vidékre is jutányosan elvállalok.

Reggeli vonatérkezéskor meleg tejes kávé!!

**TAVASZI IDÉNYRE
LEGJOBB
A LEGJABB FORMÁJU
TURUL-CZIPŐ**

Kapható: a

székelyudvarhelyi fiókraktárban.

Az ország legnagyobb cipőgyára.

180 saját fióktelep a bel- és külföldön.

SZEJKE-gyógyfürdő

Ünnepélyes megnyitása június 4-én, pünköst első napján lesz.

Június 1-től kezdve társas kocsik indulnak d. e. 9. d. u. 1, 1/2, 3 és 4 órakor a piactérről.

Odorheiu r. t. város árvaszékétől.

Sz. ad. 82—922. orf.

Arverési hirdetmény.

Odorheiu r. t. város árvaszéke a néhai dr. Ferenczy Béla hagyatékát képező és a patakfalvi 854 sz. tjkvben 807 és 808 hrszámok alatt fekvő 10 hold 305 □-os területű erdő tölgyfa állománynak k. Ferenczy Évi javára leendő értékesítése végett a Patakfalva község elöljáróságánál 1922 évi június hó 17-ének d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverést elrendeli és annak foganatosítására dr. Baczó Albert városi tisztii főügyészt kiküldi.

Az árvaszék a kikiáltási árat 25000 leiben állapítja meg. Bánatpénz a kikiáltási ár 10% a, vagyis 2500 lei, mely összeg az árverés megkezdése előtt fenti község elöljáróságánál lefizetendő.

Részletes árverési feltételek a városi árvaszéknél, valamint Patakfalva község házában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Odorheiu, 1922 évi május hó 11-én tartott árvaszéki üléséből.

A városi árvaszék.

SZALAY JÓZSEF férfiszabó

műhelyét Str. Stefan cel mare (Malom u.) 14 szám alól Str. Aurel Vialcu (Temető-u.) 7. szám alá helyezte át. Elvállalja új férfi ruhák készítését, átvarrását, javítását és tisztítását jutányos áron.

Budapestre megbízásokat

június 10-ig elvállalok. Érdeklődni lehet: Sikolya József fodrászüzletében.

Eladó ház.

Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-u.) 108. sz. alatti ház eladó. — Cím a kiadóhivatalban.

A városi jéggyár

Állandóan üzembenvan

Kapható jég 7 és 14 kg-os táblákban:

megrendelőnek naponta 50 baniért házhoz szállítva klgként
a jéggyárnál átvéve kilo-grammonként 40 baniért

Férfi-, női- és gyermekruhákat, vég-árukat, házi szőtt posztót, fonalakat és minden e szakmába vágó munkákat, minden színben, szakszerűen és olcsón

**fest, tisztít:
SCHMITZ**

Odorheiu-Székelyudvarhely, Stefan cel mare (Malom-utca) 21. szám.

Postai megbízásokat különös gondal teljesít.

Vidéki képviseletek egész Székelyföldre kerestetnek.

NYÁRI UJDONSÁGOKAT

legolcsóbban vásárolhat

Hirsch Rudolf divatáru-üzletében,

hol nagy választékot talál:

férfi- és női gyapjuszövetekben, schweitsi grenadinokban, békebeli kiváló minőségű mosó árúk, valódi szintartók, mosó kretonok és delinekben, seffirekben, vásznakban. Óriási választék férfikalapokban, harisnyákban, nyakkendőkben és gallérokban és kesztyűkben, női és férfi esőernyőkben, stb.